

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

תוכן עניינים

- א. שירים צריכין איצטבא ... תחלת הטאת ועולה ... סוף הטאת ועולה ...
עדיין היא מחלוקת1
- ב. הם קריבין ואין תמורתן קריבה ... מאם שור אם שה לה' הוא הוא קרב
ואין תמורתו קריבה2
- ג. נתן למעלה ולא נמלך אלו ואלו מודים שיחזור ויתן למטה אלו ואלו עולין לו3
- ד. הניתנין בפנים שנתערבו בניתנין בחוץ ישפכו לאמה נתן בחוץ וחזר
ונתן בפנים כשר בפנים וחזר ונתן בחוץ ... וחכמים מכשירים כל דמים שנכנסו לכפר
בהיכל ... הטאת בלבד3
- ה. כשם שמצוה להקדים עליונים לתחתונים כך מצוה להקדים פנים לחוץ4

דף פא.

א. שירים צריכין איצטבא ... תחלת הטאת ועולה ... סוף טטאת ועולה ... עדיין היא מחלוקת

נתערבו¹ שירי הטטאת עם דם העולה שמקום הכל למטה², ישפך הכל
לאמה³.

¹ רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק ב הלכה יא
² כי ס"ל לר' יוחנן ואיתימא ר' אלעזר בזבחים פ"א א' והנה רבינו דפסק לעיל בפ"ה מהל' מעשה הקרבנות ה"ו
דשפיכת שירים טעון גג יסוד והיינו איצטבא וא"כ התחלת מקום עולה שהוא למעלה מהאיצטבא לאו היינו
מקום שירים וכדאיתא הכא בש"ס אבל באמת אין מזה הכרע דשם כוונת רבינו על האיצטבא וי"ל דכוונתו
שם ג"כ על הקיר הזקוף מעל היסוד וכמש"כ התוס' שם נ"ב א' ד"ה גג וכו' יעו"ש היטב. אך מ"מ לפי האמת
דפסק הכא דמקום שירים לאו מקום עולה היא א"כ מבואר מזה דגג היינו איצטבא ופשוט וק"ל. הר המוריה
שם

³ ואף על גב דפסק הכא ששירים טעונין איצטבא, ולגבי נתערב האמת בעולה בהלכה יב פסק כשנתן למעלה
מחוט הסיקרא הדמים הוי תחלת עולה ושירי הטאת, ואפ"ה יחזור ויתן על גבי קיר המזבח למטה מן החוט, וכן
הקשה בלח"מ ובאהרונים, עיין או"ש שכתב משום דהנך שירי דם הטאת דאית בהו מהיכן קא אתו, ממה
שנזרק הדם למעלה בהתערובות, ומעיקרא בעת שנזרק על הקרנות לא היו עומדין היות כולן השירים על גב
האיצטבא, ולכן ישנה בהדם הוה עבור להכשיר דם עולה, כיון דלא נחית להו שם שירים כלל, משא"כ

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסכת זבחים

דף פא:

ג. הם קריבין ואין תמורתן קריבה ... מאם שור אם שה לה' הוא הוא קרב ואין תמורתו קריבה

ביצד דיין⁴ התמורות ליקרב, תמורת הבכור והמעשר אינם קריבין לעולם שנאמר בבכור (ויקרא כו פסוק כו) אַךְ בְּכֹר אֲשֶׁר יִבְכֹּר לְה' בְּבִחְמָה לֹא יִקְדֵּשׁ אִישׁ אִתּוֹ אִם שׁוֹר אִם שֶׁה לְה' הוּא מִפִּי הַשְּׁמוּעָה לְמַדּוֹ הוּא קָרֵב וְאִין תְּמֹרְתוֹ קָרִיבָה, וְדִין הַמַּעֲשֵׂר כְּבֹכּוֹר תְּמֹרְתָן תִּרְעָה עַד שִׁפּוֹל בַּה מוֹם וְתֹאכַל.

תמורת העולה תקרב עולה ואם היתה תמורתה נקבה או בעלת מום תרעה הנקבה עד שיפול בה מום ותמכר ויביא בדמיה עולה תמורת החטאת תמות

תמורת האשם תרעה עד שיפול בה מום ויפלו דמיה לנדבה.

תמורת השלמים כשלמים לכל דבר טעונה סמיכה ונסכים ותנופת חזה ושוק.

בנתערב שירי חטאת עם עולה, דבעת זריקת הקרנות היו ראויים להישפך כולן על גבי האיציטבא, וחלה עליהו שם שיריים, אסור לשנות. והא דפריך (זבחים שם) ת"ש נתן למעלה ולא נמלך כו', וכיון דיהיב ליה למעלה הוי להו שיריים, וקתני אלו ואלו מודים שיחזור ויתן למטה, וש"מ מקום עולה מקום שיריים, פירושו כך, דלר' אליעזר הלא צריך ליתן למטה על הקיר של המזבחה לקיים מתן תחלת עולה, ואחרי זה צריך ליתן על גג האיציטבא, וא"כ יתן למטה, פירוש כדין עולה דעלמא, וא"כ לא הוי דומיא דמה דאמר ר' אליעזר ברישא, נתן למטה ולא נמלך ר"א אומר יחזור ויתן למעלה ויחזור ויתן למטה, והתחוננים עלו לו [כן הגירסא, וכן כתבו התוס' בדרף פ' (ע"א ד"ה בשלמא)] א"כ הך יחזור ויתן למטה פירושו על גב האיציטבא, א"כ מוכח דסיפא עם רישא בגוונא חדא, דיתן על גג האיציטבא כמו ברישא לר"א, ואפ"ה סגי בחדא, דמקום עולה מקום שיריים, ולא בעי למיהב תרי מתנות, הדיא על קיר התחנות וחדא על גב האיציטבא, וא"ש מה דפריך רבא תוספאה הא אוקימנא כו', וקא יהיב למעלה שיעור תחוננים ועוד. וא"כ הוי לר"א דומיא דרישא דיהחזור ויתן למטה על גג האיציטבא, דאינו נותן על קיר התחנות לשם עולה, כיון דיהיב למעלה שיעור תחוננים ועוד, ודילמא של עולה יהיב למעלה. ומיושב טפי קושיית רבא תוספאה, דעיקר הקושיא מר' אלעזר, וכמו שפירשנו ועיין בתוס'.

ועיין מעשה רקח שכתב האמנם מדקדוק לשון רבינו נראה שיש ליישב שהרי בדין נתערבו שירי החטאת עם דם העולה הוי במציאות שעדיין לא נתן כלל לא למעלה ולא למטה ולכך אפי' שאל ישפך לאמה משא"כ כאן שלא שאל מתחילה אלא נתן מהתערובת למעלה להדיא כששאל אומרים לו שיתן למטה מאחר שכבר נתן למעלה ובגמרא נמי הוה מצי למדחי ליה הכי אלא משום דס"ד דאפילו בהקדים ונתן למעלה קאמר ולכך אקשי ליה בעצם ועוד י"ל דעדיפא מינה משני ליה. ועיין במרכה"מ מש"כ ובזבח תודה כאן מה. ד"ה עדיין היא מחלוקת כתב דהרמב"ם ס"ל דשיריים לא צריכי איציטבא לעיכובא רק דגורו חז"ל אטו נתערב חטאת בתחילה⁴ רמב"ם הלכות תמורה פרק ג הלכה א

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסכת זבחים

תמורת התודה כתודה אלא שאינה טעונה לחם, תמורת הפסח אם המיר בה קודם חצות יום ארבעה עשר אין תמורתו קריבה אלא תרעה עד שיפול בה מום ויביא בדמיה שלמים ואם המיר בה אחר חצות הרי התמורה עצמה תקרב שלמים.

ג. נתן למעלה ולא נמלך אלו ואלו מודים שיחזור ויתן למטה אלו ואלו עולין לו

כבר התבאר לעיל דף עט: ודרף פ: שדמי קדשים⁵ הניתנין למעלה שנתערבו בניתנין למטה, ולהיפך בין דם בדם, בין כוסות בכוסות ישפך הכל לאמה והזבחים פסולין. ואם לא⁶ שאל אלא נתן מן התערובות למעלה ולמטה הרי זה כשר⁷.

נתן למעלה ושאל יתן למטה⁸ ואלו ואלו עלו לו.

מאי לאו דאיערוב הטאת ועולה וכיון דיהיב ליה למעלה הוו להו שירים וקתני אלו ואלו מודים שיחזור ויתן למטה ושמע מינה מקום עולה מקום שירים כי אתא רב יצחק בר יוסף אמר אמרי במערבא הכא במאי עסקינן כגון דאיערב הטאת החיצונה בשירים א"ל אביי ונימא מר כגון דאיערב בשירים דלמא הא קמ"ל אפילו למ"ד שירים מעכבין חסרו אין מעכבין א"ל רבא תוספאה לרבינא הא אוקימנא ההיא ברובא עליונים וקא יהיב למעלה שיעור תחתונים ועוד [א"ל] ה"מ למאן דאמרו מעיקרא אין בילה מסקנא בכוסות פליגי: מתני'

ד. הניתנין בפנים שנתערבו בניתנין בחוץ ישפכו לאמה נתן בחוץ וחזר ונתן בפנים כשר בפנים וחזר ונתן בחוץ ...

⁵ רמב"ם שם הלכה יא

⁶ רמב"ם שם הלכה יב

⁷ ושניהם כשרים כיון דיש בילה ועי' רש"י שם דמשמע מלשונו דרק העליון לבד כשר יעו"ש וי"ל דהתם קאי לר"א דס"ל אין בילה ומיירי שנתן למטה כשעור התחתון ועוד יעו"ש היטב ע"ב כל הסוגיא ודוק היטב. הר המוריה שם

⁸ כבר התבאר עליל אמאי יתן הרי שיריים בעי איצטבא ומקום עולה לאו מקום שיירי הטאת הוא.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסכת זבחים

וחכמים מכשירים כל דמים שנכנסו לכפר בהיכל... חטאת בלבד

כבר התבאר לעיל דף י: שאם נתערבו דמי הקרבנות הניתנין⁹ בפנים
בניתנין בחוץ, כגון פר כהן גדול בעולה, ישפוך הכל לאמה.

ואם לא שאל ולקח דם התערובת ונתן ממנו בפנים ובחוץ, בין שנתן בפנים
וחזר ונתן בחוץ, או בחוץ וחזר ונתן בפנים הכל כשר.

במה דברים אמורים בשאר דמים הניתנים בחוץ חוץ מן החטאת, אבל דם
חטאת הנעשית בחוץ שנתערב בדם חטאת הנעשית בפנים, אם נתן בחוץ
וחזר ונתן בפנים כשר, נתן בפנים וחזר ונתן בחוץ פסולה, שדם חטאת
שנכנס להיכל¹⁰ אפילו חטאת יחיד הנאכלת אסורה, שנאמר (שם ו פסוק
כג) וְכֹל חַטָּאת אֲשֶׁר יִוָּבֵא מִדְּמָה אֶל אֹהֶל מוֹעֵד לְכַפֵּר בְּקֹדֶשׁ לֹא תֹאכַל בְּאֵשׁ
תִּשְׂרֹף. ויבואר עוד להלן דף פא. בעזרהי"ת

ה. כשם שמצוה להקדים עליונים לתחתונים כך מצוה להקדים פנים לחוץ

הניתנים¹¹ בפנים שנתערבו בניתנים בחוץ אם לא נמלך ונתן בחוץ אף דעבר
על המצוה הדין הוא דכשר ויחזור ויתן לפנים דמאי דהוא מצוה להקדים
פנים לחוץ בדוקא אם לא נמלך דוגמא בתערובות עליונים בתחתונים.

כל המקודש מחבירו קודם את חבירו, דם החטאת קודם¹² לדם העולה מפני
שדם החטאת מכפר.

⁹ רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק ב הלכה יג

¹⁰ והוא שיבא דרך שער ההיכל, שנאמר יובא דרך ביאה, אבל אם הכניסו בפשפש, או דרך חלון או גג, אינו
נפסל.

¹¹ נתיבות הקודש מסכת זבחים דף פא עמוד ב

¹² רמב"ם הלכות תמידין ומוספין פרק ט הלכה א הו

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

חטאת קודמת לעולה אפילו חטאת העוף קודמת לעולה בהמה שנאמר את אשר לחטאת ראשונה בנין אב לכל חטאת שהיא קודמת לעולה הבא עמה, וכן בשעת הפרשה מפריש החטאת תחלה ואחר כך העולה.

וכבר התבאר במסכת פסחים דף נט. חטאת קודמת לעולה¹³, אפילו חטאת העוף קודמת לעולה בהמה, שנאמר את אשר לחטאת ראשונה בנין אב לכל חטאת שהיא קודמת לעולה הבא עמה, וכן בשעת הפרשה מפריש החטאת תחלה ואחר כך העולה.

י"א¹⁴ שרק בזריקת הדם חטאת קודמת לעולה אך בהקטרה על המזבח איברי העולה קודמים לאימורי החטאת. וי"א¹⁵ שחטאת קודמת בכל מעשיה לעולה, אולם אם נשחטו שניהם והרי הם לפנינו, חטאת קודמת לזריקת הדין ועולה קודמת להקטרה.

אך רק לעולה קודמת אפילו חטאת העוף, אבל בשארי קרבנות אפילו הנמוכים מחטאת כמו קדשים קלים הם קודמים לחטאת העוף.

ודין קדימות אלו בין בקרבנות ציבור ובין בקרבן יחיד כשמביא חטאת ועולה, ואפילו בשני בני אדם שזה מביא חטאת וזה מביא עולה וזה נותן לכהן זה וזה לכהן אחר שמכיון שכל הקרבנות נכנסו לבית אב של אותו משמר והם מחוייבים להקריבן, ממילא שכל הבית אב הוי ככהן אחד ומוכרחין להקריבן לפי דין הקדימה¹⁶.

¹³ רמב"ם הלכות תמידין ומוספין פרק ט הלכה ו

¹⁴ ערוך השולחן העתיד הלכות תמידין ומוספין סימן קיט סעיף יג. "אני מתפלא על הדיעה הקודמת דכל מעשה חטאת קודמת לעולה, דלהדיא תניא שם (פמ, ב): ופר שני בן בקר תקח לחטאת, שיכול שתהא חטאת קודמת לכל מעשי עולה, ת"ל: ופר שני וכו', יכול תהא עולה קודמת לחטאת בכל מעשיה, ת"ל: ועשה את האחד חטאת ואת האחד עולה, הא כיצד, דם חטאת קודמת לדם עולה מפני שמרצה איברי עולה קודמים לאימורי חטאת מפני שהן כליל, הרי להדיא דלא כדיעה הקודמת."

¹⁵ כ"מ בשם הר"י קורקס וכ"ב התו"ש ר"פ כל התדיר

¹⁶ ולכן נלע"ד דכהן ממשמר אחר שיש לו רשות להקריב קרבן עצמו בכל עת שירצה כמ"ש בס"י כב סעי' כ ע"ש, ואין לו שייכות להבית אב, יכול להקריב בעצמו קרבנו שהביא ולא להביט על דיני קדימה שבבית אב, וכן אם כמה כהנים שאינם ממשמר זה שבאו להקריב קרבנות עצמם אין בהם דין קדימה מאחד לחבירו. ערוך השולחן העתיד שם סעיף יט

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

